

Konkluzje Rady w sprawie kompetencji kulturowych i kreatywnych i ich roli w budowaniu kapitału intelektualnego Europy

(2011/C 372/05)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

PRZYWOŁUJĄC:

- zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie ⁽¹⁾,
- konkluzje Rady z dnia 22 maja 2008 r. w sprawie kompetencji międzykulturowych ⁽²⁾,
- konkluzje Rady z dnia 27 listopada 2009 r. w sprawie promowania pokolenia kreatywnego: rozwijanie kreatywności i innowacyjności dzieci i młodzieży dzięki ekspresji kulturowej i dostępowi do kultury ⁽³⁾,
- decyzję Rady z dnia 21 października 2010 r. w sprawie wytycznych dotyczących polityki zatrudnienia państw członkowskich, w szczególności zawartą w niej wytyczną 8 ⁽⁴⁾,
- konkluzje Rady w sprawie inicjatywy przewodniej przewidzianej w strategii „Europa 2020”: „Unia innowacji: jak przyspieszyć transformację Europy dzięki innowacjom w szybko zmieniającym się świecie” (2010) ⁽⁵⁾,
- zalecenie Rady z dnia 28 czerwca 2011 r. w sprawie polityki na rzecz ograniczania zjawiska przedwczesnego kończenia nauki ⁽⁶⁾,
- konkluzje Rady w sprawie udziału kultury w realizacji strategii „Europa 2020” (2011) ⁽⁷⁾,
- dodatkowy kontekst polityczny przedstawiony w załączniku I do niniejszych konkluzji, a także wzorcowe rozwiązania i dowody przedstawione podczas konferencji „Kompetencje w kulturze” (zorganizowanej w Warszawie w dniach 18–20 lipca 2011 r.) ⁽⁸⁾;

UWAŻA, ŻE:

kompetencje kulturowe i kreatywne obejmują kluczową kompetencję „świadomość i ekspresja kulturowa” ⁽⁹⁾ oraz kompetencje międzykulturowe ⁽¹⁰⁾;

PODKREŚLA, ŻE:

- kompetencje kulturowe i kreatywne obejmują zdolność do przyswajania i wykorzystywania kultury oraz zmiany treści kultury, mają zatem istotne znaczenie dla dobrej kondycji różnych kultur w Europie oraz dla zachowania i propagowania ich bogactwa,
- kluczowa kompetencja „świadomość i ekspresja kulturowa” zawiera w sobie ważny aspekt związany z uczeniem się przez całe życie i jako ważna kompetencja przekrojowa ma istotne znaczenie przy nabywaniu innych kompetencji kluczowych w uczeniu się przez całe życie,
- kompetencje kulturowe i kreatywne są wspierane przez rozmaite programy i inicjatywy w państwach członkowskich; programy te przyczyniają się do realizacji celów różnorodnych polityk,
- aby poprawić współpracę międzysektorową, konieczne jest jednak stworzenie bardziej sprzyjających warunków ramowych pozwalających rozwijać coraz skuteczniejsze partnerstwa kreatywne ⁽¹¹⁾;

ZGADZA SIĘ, że kompetencje kulturowe i kreatywne są podstawą kreatywności i innowacji, która z kolei przyczynia się do inteligentnego, trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu. Wynika to z tego, że kompetencje te mogą przyczynić się do:

- budowania kapitału intelektualnego ⁽¹²⁾, który jest coraz szerzej uznawany za źródło wzrostu i konkurencyjności w Europie,

⁽¹⁾ Dz.U. L 394 z 30.12.2006, s. 10.

⁽²⁾ Dz.U. C 141 z 7.6.2008, s. 14.

⁽³⁾ Dz.U. C 301 z 11.12.2009, s. 9.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 308 z 24.11.2010, s. 46.

⁽⁵⁾ Dok. 17165/10.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 191 z 1.7.2011, s. 1.

⁽⁷⁾ Dz.U. C 175 z 15.6.2011, s. 1.

⁽⁸⁾ <http://competencesinculture.pl/pl>

⁽⁹⁾ „Docenianie znaczenia twórczego wyrażania idei, doświadczeń i uczuć za pośrednictwem szeregu środków wyrazu, w tym muzyki, sztuk teatralnych, literatury i sztuk wizualnych”. W zaleceniu 2006/962/EC z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie wskazano niezbędną wiedzę, umiejętności i postawy powiązane z tą kompetencją.

⁽¹⁰⁾ „Wiedza, umiejętności i postawy szczególnie istotne z punktu widzenia kompetencji międzykulturowych wiążą się z następującymi kompetencjami kluczowymi: porozumiewaniem się w językach obcych, kompetencjami społecznymi i obywatelskimi oraz świadomością i ekspresją kulturalną.” (konkluzje Rady z dnia 22 maja 2008 r. w sprawie kompetencji międzykulturowych).

⁽¹¹⁾ „Partnerstwa kreatywne przemysłu kultury i innych sektorów, takich jak edukacja i szkolenia, biznes, badania czy sektor publiczny pozwalają na przekazywanie umiejętności twórczych z przemysłu kultury do innych sektorów.” (źródło: konkluzje w sprawie planu prac w dziedzinie kultury na lata 2011–2014).

⁽¹²⁾ Kapitał intelektualny można zdefiniować jako ogół wartości niematerialnych będących w posiadaniu ludzi, przedsiębiorstw, społeczności, regionów i instytucji, które to wartości, gdy są odpowiednio wykorzystywane, mogą stać się źródłem aktualnego i przyszłego dobrobytu danego państwa. Na kapitał intelektualny składają się: kapitał społeczny, ludzki, relacyjny i strukturalny.

- wszelkich form innowacji, głównie innowacji nietechnologicznych i społecznych ⁽¹⁾, ze względu na wpływ wspomnianych kompetencji na produkcję i popyt, a także na opracowywanie, wytwarzanie i sukces rynkowy innowacyjnych projektów i usług,
- tworzenia (i maksymalizowania) efektu mnożnikowego sektora kultury i sektora kreatywnego, ponieważ ich funkcją są kompetencje artystów i twórców, a także odbiorców i konsumentów,
- kształcenia, szkolenia i przygotowania do pracy (w tym pracy wymagającej wysokich kwalifikacji oraz umiejętności społecznych), do zdolności do zatrudnienia na wszystkich odpowiednich etapach życia i do skutecznego działania i rozwoju przedsiębiorstw,
- lepszych ogólnych wyników kształcenia, zmniejszenia liczby osób przedwcześnie kończących naukę oraz zwiększenia szans na włączenie społeczne – ze względu na swe ogromne znaczenie w motywowaniu i uspołecznianiu oraz ze względu na to, że kompetencje te pozwalają uczniom odkrywać i rozwijać swoje talenty;

ZWRACA SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH, BY:

- zwiększały wśród decydentów, podmiotów zajmujących się kulturą i edukacją, przedsiębiorstw i organizacji pozarządowych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym świadomość roli, jaką może odgrywać rozwijanie kompetencji kulturowych i kreatywnych – zwłaszcza kompetencji kluczowej „świadomość i ekspresja kulturowa”, a także by sprawiły, by szerzej uznawano znaczenie stosownych działań, i rozpowszechniały wzorcowe rozwiązania wśród tych podmiotów; wspomniana rola odnosi się w szczególności do:
 - nabywania innych kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie,
 - zmniejszania liczby osób przedwcześnie kończących naukę,
 - zwiększania zdolności do zatrudnienia i produktywności w ramach procesu uczenia się przez całe życie,
 - realizowania celów przewidzianych w strategicznych ramach europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia („ET 2020”), zwłaszcza 4. celu strategicznego ⁽²⁾,
 - propagowania kreatywności i innowacji, zwłaszcza innowacji nietechnologicznych,
 - opracowywania skutecznych polityk młodzieżowych,

⁽¹⁾ „Innowacja społeczna to [...] wykorzystanie pomysłowości organizacji humanitarnych, stowarzyszeń i przedsiębiorców społecznych dla znalezienia nowych sposobów zaspokojenia potrzeb społecznych, których nie zaspokajają w wystarczający sposób rynek lub sektor publiczny.” (źródło: komunikat Komisji w sprawie inicjatywy przewodniej „Unia innowacji”).

⁽²⁾ Cel strategiczny 4: Zwiększanie kreatywności i innowacyjności, w tym przedsiębiorczości, na wszystkich poziomach kształcenia i szkolenia.

- osiągania celów w zakresie polityk dotyczących wczesnej edukacji i opieki nad dziećmi,
- zwiększania spójności społecznej i włączenia społeczno różnych grup docelowych,
- rozwijania postaw mających pozytywny wpływ na życie społeczne i zawodowe, poprawiających jakość życia, zwiększających szanse na włączenie społeczne i sprzyjających zrównoważonemu stylowi życia,
- podejmowały – na najbardziej odpowiednim szczeblu – działania z myślą o powstawaniu kreatywnych partnerstw mających na celu rozwijanie kompetencji kulturowych i kreatywnych,
- odnosiły się do problemów rozwoju społeczno-gospodarczego, dokładniej badając metodologię stosowaną przy realizacji długoterminowych programów przygotowanych przez podmioty zajmujące się kulturą i edukacją oraz organizacje pozarządowe – w tym edukacyjnych programów eksperymentalnych służących zwiększeniu atrakcyjności szkół i poprawie motywacji uczniów;

ZWRACA SIĘ DO KOMISJI, BY:

podczas realizacji obecnych i przyszłych działań i programów – bez uszczerbku dla dyskusji w sprawie przyszłych wieloletnich ram finansowych:

- wspierała kreatywne partnerstwa służące stymulowaniu kompetencji kulturowych i kreatywnych,
- zwracała uwagę na specyficzne potrzeby małych przedsiębiorstw i mikroprzedsiębiorstw sektora kultury i sektora kreatywnego (zwłaszcza przedsiębiorstw niedawno utworzonych i przedsiębiorstw kierowanych przez młodych przedsiębiorców) oraz na znaczenie udzielania im wsparcia,
- zwiększała wsparcie na rzecz mobilności i szkolenia transgranicznego (i szkolenia instruktorów) – w zakresie rozwijania współpracy między kulturą a edukacją – skierowanego do artystów, nauczycieli, osób pracujących z młodzieżą, instruktorów społeczno-oświatowych i wolontariuszy,
- regularnie dostarczała informacje dotyczące badań i analiz (prowadzonych w ramach unijnych programów badań i innowacji) mających znaczenie dla europejskiej współpracy w dziedzinie kultury,
- realizując inicjatywę przewodnią „Unia innowacji”, obejmującą utworzenie europejskiego forum ds. działań przyszłościowych, brała pod uwagę kompetencje kulturowe i kreatywne jako element aktualnych wyzwań społecznych, rozwijania intelektualnego kapitału Europy oraz innowacji społecznej,

— pracowała wspólnie z państwami członkowskimi w celu przeanalizowania, w jaki sposób poprawić istniejące wskaźniki w dziedzinie kształcenia, zwracając szczególną uwagę na dziedziny kreatywności, innowacji i przedsiębiorczości⁽¹⁾,

co ma służyć lepszemu rozwojowi kompetencji kulturowych i kreatywnych oraz zapewnieniu ich pozytywnych efektów;

ZWRACA SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH I KOMISJI, BY W RAMACH SWOICH KOMPETENCJI i bez uszczerbku dla dyskusji w sprawie przyszłych wieloletnich ram finansowych:

— działały na rzecz uwzględniania potencjału świadomości i ekspresji kulturowej w uczeniu się przez całe życie, politykach młodzieżowych i programach dotyczących młodzieży oraz na rzecz uznania znaczenia tego potencjału; powinno to obejmować także starania o powszechniejsze uznawanie takich kompetencji nabywanych w drodze uczenia się pozaformalnego i nieformalnego,

— w ramach współpracy z państwami trzecimi – zwłaszcza przyjmującej formę programów skierowanych do młodych ludzi – traktowały priorytetowo międzykulturowe uczenie się i partnerstwa kreatywne,

— w pełni wykorzystywały istniejące sieci informacyjne do lepszego informowania o skutecznych działaniach, które rozwijają kompetencje kulturowe i kreatywne młodych ludzi,

— przyjęły wkład wnoszony przez kompetencje kulturowe i kreatywne za podstawę trwałych miejsc pracy i innowacji społecznej, tak by wykorzystać wszystkie możliwości, oferowane przez inicjatywę przewodnią „Unia innowacji” i Europejski Fundusz Społeczny,

— w stosownych przypadkach dalej umacniały infrastrukturę kulturalną⁽²⁾, inwestując w nią m.in. za pośrednictwem Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,

— prowadziły więcej badań pozwalających przeanalizować potencjalny i rzeczywisty wpływ kompetencji kulturowych i kreatywnych na kwestie polityki, o których mowa w pierwszym punkcie następującym po słowach: „zwraca się do państw członkowskich, by”,

— dopilnowały, by grupy ekspertów ds. kultury i edukacji oraz inne grupy ekspertów, w tym grupy ds. otwartej metody koordynacji (OMK), podjęły działania określone w załączniku II do niniejszych konkluzji,

— wzięły udział w opracowaniu sprawozdań z postępów prac w zakresie OMK w ramach sprawozdania dotyczącego młodzieży za rok 2012, które to sprawozdanie ocenia pierwszy trzyletni cykl prac związanych ze strategią UE na rzecz młodzieży, oraz w opracowaniu kolejnych sprawozdań w ramach obszaru działań „kreatywność i kultura”,

— wymienili się informacjami na temat rzeczywistego oddziaływania niniejszych konkluzji Rady, w tym w ramach sprawozdania końcowego z wyników realizacji planu prac w dziedzinie kultury na lata 2011–2014.

⁽¹⁾ Zob. s. 6 pkt 4 konkluzji Rady z dnia 12 maja 2009 r. w sprawie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia.

⁽²⁾ Infrastruktura kulturalna, w jej wymiarze fizycznym i cyfrowym, stanowi bazę materialną uczestnictwa w kulturze oraz działalności kulturalnej. Przykładem takiej infrastruktury są galerie, muzea, teatry, ośrodki kultury, biblioteki, przestrzenie wielofunkcyjne, a także ich wirtualne odpowiedniki w środowisku cyfrowym.

ZAŁĄCZNIK I

Dodatkowy kontekst polityczny:

- konkluzje Rady z dnia 12 maja 2009 r. w sprawie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia („ET 2020”) ⁽¹⁾,
- zalecenie Rady z dnia 13 lipca 2010 r. w sprawie ogólnych wytycznych polityk gospodarczych państw członkowskich i Unii ⁽²⁾, w szczególności wytyczna 4,
- konkluzje Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie planu prac w dziedzinie kultury na lata 2011–2014 ⁽³⁾,
- konkluzje Rady z dnia 19 listopada 2010 r. w sprawie dostępu młodzieży do kultury ⁽⁴⁾,
- rezolucja Rady z dnia 21 listopada 2008 r. w sprawie europejskiej strategii na rzecz wielojęzyczności ⁽⁵⁾,
- konkluzje Rady z dnia 12 maja 2009 r. w sprawie kultury jako katalizatora kreatywności innowacji ⁽⁶⁾,
- rezolucja Rady z dnia 27 listopada 2009 r. w sprawie odnowionych ram europejskiej współpracy na rzecz młodzieży (2010–2018) ⁽⁷⁾,
- sprawozdanie końcowe grupy roboczej OMK ds. osiągnięcia efektu synergii z edukacją, zwłaszcza synergii kultury z edukacją artystyczną ⁽⁸⁾,
- komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Projekt przewodni strategii »Europa 2020«: Unia innowacji” ⁽⁹⁾,
- komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia: europejski wkład w pełne zatrudnienie” ⁽¹⁰⁾.

⁽¹⁾ Dz.U. C 119 z 28.5.2009, s. 2.

⁽²⁾ Dz.U. L 191 z 23.7.2010, s. 28.

⁽³⁾ Dz.U. C 325 z 2.12.2010, s. 1.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 326 z 3.12.2010, s. 2.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 320 z 16.12.2008, s. 1.

⁽⁶⁾ Dok. 8749/1/09 REV 1.

⁽⁷⁾ Dz.U. C 311 z 19.12.2009, s. 1.

⁽⁸⁾ http://ec.europa.eu/culture/key-documents/doc/MOCedu_final_report_en.pdf

⁽⁹⁾ Dok. 14035/11.

⁽¹⁰⁾ Dok. 17066/1/10 REV 1.

ZAŁĄCZNIK II

Konkretne działania, które mają zostać podjęte przez grupy ekspertów, w tym grupy w ramach otwartej metody koordynacji:

- planowana grupa OMK ds. promowania partnerstw kreatywnych ⁽¹⁾ uwzględni partnerstwa kreatywne mające na celu wzrost kulturowej świadomości i ekspresji oraz wkład tych partnerstw w pomyślną realizację strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia („ET 2020”),
- planowana grupa OMK ds. rozwijania kluczowej kompetencji „wrażliwość na kulturę i kspresja kulturalna” ⁽²⁾ uwzględni niniejsze konkluzje w kontekście nabywania innych kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie i zmniejszania liczby osób przedwcześnie kończących naukę,
- obie wyżej wymienione grupy udostępniają wyniki swoich prac odpowiednim grupom z innych sektorów, w tym grupom zajmującym się kwestiami, takimi jak uznawanie uczenia się nieformalnego, umiejętność uczenia się i kreatywność, kompetencje obywatelskie i aktywność obywatelska, umiejętność korzystania z mediów, stosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w kształceniu, edukacja w zakresie przedsiębiorczości oraz przedwcześnie kończenie nauki, i w miarę możliwości prowadzą z tymi grupami współpracę polegającą na wymianie sprawozdań z posiedzeń i organizowaniu posiedzeń przewodniczących,
- wszystkie odnośne grupy umożliwiają aktywne rozpowszechnianie wyników stosowania wzorcowych rozwiązań oraz rezultatów istotnych badań prowadzonych na szczeblu państw członkowskich i UE.

⁽¹⁾ Plan prac w dziedzinie kultury na lata 2011–2014, priorytet C.

⁽²⁾ Plan prac w dziedzinie kultury na lata 2011–2014, priorytet A.